

RESERAPPORT – STUDIEBESÖK I VALENCIA OCH GODELLETA 28–31 MAJ 2026

1. SYFTE

Rikskårsstyrelsens studieresa till Valencia genomfördes i syfte att stärka Frivilliga Automobilkårens (FAKs) förmåga att stödja samhället vid framtida naturkatastrofer. Resan syftade till att inhämta erfarenheter från spanska myndigheter, räddningstjänster och frivilligorganisationer avseende ledning, samverkan, evakuering, logistik, riskkommunikation och återställningsarbete efter den omfattande översvämningsskatastrof som drabbade Valenciaregionen den 29 oktober 2024. Genom att studera hur insatserna planerades, genomfördes och följdes upp syftade FAK till att identifiera relevanta lärdomar för utvecklingen av organisationens rutiner, utbildningar och samverkansmodeller inom ramen för svensk krisberedskap och totalförsvaret.

2. BAKGRUND – DANA-KATASTROFEN 2024

Den 29 oktober 2024 drabbades Valenciaregionen av ett extremt väderfenomen, en så kallad DANA (Depresión Aislada en Niveles Altos), vilket resulterade i en av Spaniens mest omfattande översvämningsskatastrofer i modern tid. Enligt Spaniens statliga meteorologiska myndighets (AEMET) meteorologiska analys föll på flera platser över 300 mm nederbörd på ett dygn, och lokalt över 200 mm på bara några timmar, vilket motsvarar mer än ett års normal nederbörd i regionen. De intensiva skyfallen orsakade snabba och omfattande översvämningar, med kraftiga flöden i flera av regionens tillfälliga vattendrag, som normalt är torra men som vid kraftig nederbörd snabbt fylls och utvecklar mycket kraftiga flöden.

AEMET beskriver hur dessa plötsliga flöden ledde till betydande erosion, lokala skred och omfattande skador i de mest drabbade områdena [Ref 1]. Katastrofens omfattning förklaras av en kombination av stationärt väderläge, kraftig atmosfärisk instabilitet och klimatrelaterade förändringar i nederbördsmonster. Det officiella dödstalet uppgår till 238 personer enligt internationella sammanställningar [Ref 2], medan vissa lokala företrädare och anhängigorganisationer anger högre siffror baserat på egna bedömningar.

Enligt en sammanställning ett år efter katastrofen förstördes omkring 140 000 fordon i översvämningarna [Ref 3], och de totala skadorna uppskattas till 10,7 miljarder euro enligt officiella källor [Ref 2]. Regionala analyser uppskattar dock att de samlade ekonomiska konsekvenserna kan uppgå till 16–20 miljarder euro, beroende på vilka sektorer som inkluderas [Ref 3]. EU har beslutat om omfattande stödåtgärder till Valenciaregionen efter DANA-katastrofen, om cirka 1,6 miljarder euro, avsett för återuppbyggnad av infrastruktur, stöd till drabbade kommuner och kompensation för omfattande materiella skador [Ref 4].

Frivilligorganisationer spelade en central roll under de första dygnen innan regionala och statliga resurser kunde mobiliseras fullt ut [Ref 5]. Händelsen har kommit att bli ett internationellt referensfall för hantering av plötsliga och storskaliga översvämningar.

3. REDOGÖRELSE FÖR BESÖKET

Studiebesöket inleddes vid Sveriges konsulat i Valencia, där delegationen från FAK togs emot och välkomnades av förste vice borgmästare i Godelletas kommunledning, Max Prades Barceló. Han redogjorde kortfattat för katastrofens omfattning och beskrev hur lokala observationer indikerade att omkring 800 mm regn föll på tre timmar, att jämföra med normal årsnederbörd på 400 mm. Han berättade även att en av floderna i området svällde till en bredd på omkring 300 meter. Max Prades

beskrev också hur efterspelet med rättsprocesser fortfarande pågår, med fokus på att ingen aktör tog ett tydligt totalansvar under händelsen.

Därefter redogjorde Vicente Salvador Calatrava, chef för hjälp och nödsituationer för DANA-programmet, för Spanska Röda Korsets insatser under och efter katastrofen. Han beskrev hur organisationens uppgifter omfattade ledning, logistik, transporter, koordination av frivillig hjälp samt hantering av operativa problem. Röda Korset, tillsammans med tusentals spontanfrivilliga, spelade en avgörande roll under de första kritiska dygnen innan regionala och statliga resurser hunnit organiseras fullt ut. Deras initiala insatser räddade många liv och gav stöd till människor som förlorat allt.

Calatrava redogjorde även för de praktiska utmaningar som uppstod under de första dygnen. Flera av de fordon som användes i räddnings- och stödinsatserna fick punkteringar, igensatta luftfilter och bromsproblem på grund av det omfattande bråte som spolats ut över vägarna. Situationen krävde att tillfälliga platser för fordonsunderhåll snabbt iordningställdes i anslutning till de mest drabbade områdena för att säkerställa att transport- och evakueringskapaciteten kunde upprätthållas. Röda Korset drabbades även själva av katastrofen eftersom deras stora lager med nödhjälp låg i det översvämmade området.

Räddningsarbetet försvårades av att vägar och broar spolades bort och att framkomligheten hindrades av fordon som låg huller om buller. Mer än 450 000 personer drabbades av avstängd gas och el. Totalt byggdes 11 stycken samlingspunkter upp, och en central stabsplats etablerades där militär, civilförsvaret, Röda Korset och andra aktörer samlades för samordning av insatser. Psykosocialt stöd organiserades, liksom leverans av medicin till kroniskt sjuka. Internet och mobilnät var utslagna, vilket gjorde att Röda Korset satte upp master för walkie-talkie kommunikation. Efter två dygn var en sambandscontainer i drift.

Röda Korset hämtade in fordon från andra delar av Spanien och personal roterades veckovis. Totalt deltog cirka 800 personer från organisationen. Efter ungefär fyra veckor kunde hjälpinsatsen övergå från akut fas till återuppbyggnad. Över 10 000 hissar blev obrukbara, vilket gjorde att många människor fastnade i sina lägenheter och behövde hjälp att ta sig ut. Röda Korset har även efter katastrofen bistått samhället med ekonomiskt stöd, förnödenheter, sociala och hälsorelaterade insatser, juridiskt stöd samt aktiviteter för barn och unga.

Delegationen träffade därefter Gonzalo Hernández Johansson, en svensk-spansk polis vid Policía Nacional, som tilldelats utmärkelse för sina insatser under katastrofen. På grund av pågående rättsliga processer och ansvarsutredningar hade hans chefer beslutat att han endast fick uttala sig som privatperson och drabbad, inte som polis. Gonzalo beskrev hur situationen snabbt utvecklades till fullständigt kaos; fordon spolades bort, hus och affärer förstördes, och nödtjänsten 112 kollapsade av mängden samtal. Enligt hans egen uppskattning drabbades omkring 4 000 000 människor och cirka 2000 företag av katastrofens konsekvenser.

Han berättade hur han och hans dotter överraskades av de snabbt stigande vattenmassorna och tvingades överge sin bil för att ta sig upp på ett hustak, där de satt fast i flera timmar medan översvämningen svepte förbi under dem. Han visade privata bilder och videoklipp som illustrerade hur fordon spolades bort, hur människor kämpade för att försöka sätta sig i säkerhet och hur fordon staplats på hög när de svepts med av vattenmassorna. Många drunknade i sina bilar när de försökte ta sig ifrån vattenmassorna som sköljde fram. Hus hade förstörts och vattenflödet rörde sig genom området med kraft som liknade en tsunami. Efter 4-5 timmar sjönk vattnet undan, men området var fortfarande farligt att vistas i på grund av vattenhål, exponerade elledningar och vassa föremål.

Gonzalo beskrev att det tog 3-4 dagar innan samordning var på plats och man kunde skicka in personal för att hjälpa till. Han framhöll att myndigheterna initialt underskattade katastrofens omfattning eftersom

det endast regnade lätt i Valencia stad. Behovet av psykologiskt stöd var mycket stort, då många förlorat allt och befann sig i djup kris.

Förmiddagen avslutades med att Honorärkonsul Rafael Ripoll uttryckte sin uppskattning för delegationens besök på konsulatet och tackade för det engagemang och den dialog som präglade mötet.

Efter lunch fortsatte programmet i Godelletas stadshus, där delegationen togs emot av borgmästaren María Amparo Pardo Luján, stadsplaneringschef Juan Fernando Martinez. Föreläsarna beskrev de lokala effekterna av översvämningarna, där stora delar av infrastrukturen förstördes. Vägar och hus sköljdes bort tillsammans med all växtlighet och matjord. Kvar fanns stenhård lera när vattnet sjunkit undan. De redogjorde också hur återbyggnadsarbetet och stadsplaneringen har genomförts efter händelsen. Även Reme Mazzolari Tortajada, vice ordförande i Valenciass regionstyrelse, deltog och redogjorde för katastrofens konsekvenser och återuppbyggnad på provinsnivå.

Dagen avslutades med en guddad tur i ett av de mest drabbade områdena "Ground Zero", för att analysera de logistiska, transportmässiga och infrastrukturella utmaningarna till följd av översvämningarna. Där tidigare bebyggelse och vägar funnits återstår idag en bred erosionsfåra, vilket tydligt illustrerar katastrofens omfattning och de långsiktiga utmaningar som återstår i återuppbyggnadsarbetet.

3.1 Konsulatets reflektioner

Konsulatet framförde i efterhand en sammanfattning av sina iakttagelser och upplevelser av delegationsbesöket. De betonade att besöket varit särskilt värdefullt för ett mindre konsulat som det i Valencia och att erfarenhetsutbytet med FAK gav konkreta insikter i krishantering och frivilligresurser. På grund av rättsliga begränsningar genom tystnadsplikt och pågående domstolsprocesser kring DANA-händelsen har många inte kunnat eller vågat uttala sig, vilket begränsade deras möjlighet till medverkan vid FAKs besök. Flera nationella representanter och institutioner såsom Unidad Militar de Emergencias (Spaniens militära insatsstyrka för civila nödsituationer) kunde därmed inte medverka.

Analysen av händelserna visade tydligt hur avgörande den mänskliga faktorn och mänskliga misstag kan vara i en krissituation, vilket ger oss viktiga insikter för framtiden.

3.2 Demonstration kopplad till DANA-katastrofen

Under besöket genomfördes även en större demonstration i centrala Valencia med direkt koppling till DANA-katastrofen. Manifestationen ägde rum den 30 maj 2026 och organiserades av de största föreningarna för drabbade och anhöriga. Enligt regionala medier markerade demonstrationen 19 månader efter katastrofen och sammanföll med avslutningen av den parlamentariska utredningen i Valenciass regionparlament. Deltagarna krävde "sanning, rättvisa och upprättelse" samt att den tidigare regionpresidenten Carlos Mazón skulle fräntas sin parlamentsplats och immunitet [Ref 6].

Händelsen illustrerar den fortsatta samhällsdebatt och mobilisering som DANA-katastrofen fortsatt ger upphov till i regionen.

4. SLUTSATSER OCH LÄRDOMAR FÖR FAK

Studieresan tydliggjorde frivilligorganisationernas centrala roll i det initiala skedet av en naturkatastrof, särskilt när ordinarie resurser är fördröjda eller otillräckliga. Erfarenheterna från Valencia understryker behovet av robusta kommunikationslösningar, flexibel logistik och förmåga att verka i miljöer där infrastruktur är utslagen. Resan visade också att återuppbyggnadsarbetet efter en storskalig katastrof är långsiktigt och resurskrävande, och att samverkan mellan myndigheter, civilsamhälle och internationella aktörer är avgörande. Dessa lärdomar kommer att användas i FAK:s fortsatta utveckling av rutiner, utbildningar och samverkansmodeller inom ramen för svensk krisberedskap.

5. SAMMANFATTNING

Studiebesöket i Valencia och Godolleta var mycket givande och gav Rikskårstyrelsen en fördjupad förståelse för hantering av plötsliga och storskaliga naturkatastrofer i ett europeiskt sammanhang. Genom möten med myndigheter, frivilligorganisationer och lokala beslutsfattare erhöles värdefulla insikter som kommer att bidra till att stärka FAK:s operativa förmåga och organisationens roll inom totalförsvaret.

Delegationen riktar ett stort tack till Sveriges konsulat i Valencia, där Max Prades och Suyi Prades, kanslist, genom ett väl sammansatt program, värdefull hjälp med översättningar och stor öppenhet kring katastrofens förlopp och efterdyningar bidrog till att göra besöket både innehållsrikt och lärorikt. Ett stort tack riktas även till Godolletas kommunledning och övriga aktörer som medverkade och delade med sig av sina erfarenheter.

6. REFERENSER

1. AEMET. INFORME SOBRE EL EPISODIO METEOROLÓGICO DE PRECIPITACIONES TORRENCIALES Y PERSISTENTES OCASIONADAS POR UNA DANA EL DÍA 29 DE OCTUBRE DE 2024. Hämtad 27 juni 2026
https://www.aemet.es/documentos/es/conocermas/recursos_en_linea/publicaciones_y_estudios/estudios/informe_episodio_dana_29_oct_2024_.pdf
2. Wikipedia, *2024 Spanish floods*. Hämtad 27 juni 2026
https://en.wikipedia.org/wiki/2024_Spanish_floods
3. Euro Weekly News, *One year after the DANA floods: 229 lives lost, billions in damages and a region still in shock*. Publicerad 29 oktober 2025.
<https://euroweeklynnews.com/2025/10/28/one-year-after-the-dana-floods-229-lives-lost-billions-in-damages-and-a-region-still-in-shock/>
4. Europeiska kommissionen, *Close to €1.6 billion of EU funds will help Spain recover from Valencia's devastating floods*. Publicerad 3 oktober 2025.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_25_2288/IP_25_2288_EN.pdf
5. Cruz Roja Española, *Plan de Respuesta de Cruz Roja a los efectos de la DANA – Informe de Situación Annual*. Publicerad 4 november 2025.
https://www2.cruzroja.es/documents/5640665/3589023966/INFORME+ANUAL+DANA_041125.pdf
6. Demócrata, *A new protest claims Mazón's minutes for his management in the dana: "We still don't know the truth"*. Publicerad 30 maj 2026. https://www.democrata.es/en/politics/a-new-protest-claims-mazon-s-minutes-for-his-management-in-the-dana-we-still-don-t-know-the-truth/?utm_source=copilot.com

Rapporten har sammanställts av: Henrik Pettersson, Rikskårssekreterare, Frivilliga Automobilkåren